

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СФЕРИ СПОРТУ ЯК ОБ'ЄКТУ КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ

Максим Миколайович КІЙКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*
<https://orcid.org/0009-0006-3854-2018>

Спорт протягом багатьох сотень років є невід'ємною частиною людства, а також важливим інструментом соціального, культурного, інтелектуального розвитку суспільства в цілому, та кожної окремої людини, зокрема. Окрім того, спорт відіграє суттєву роль для соціальної інтеграції та спілкування між людьми, також сприяє формуванню соціальних зв'язків, командного духу, розвитку колективних цінностей та взаєморозуміння між різними групами населення. А відтак, цілком справедливим буде говорити про те, що важливим завданням держави є створити необхідні правові та організаційні механізми для розвитку спорту. Досягти останнього, як вбачається, є можливим шляхом здійснення якісної та ефективної контрольно-наглядової діяльності у відповідній сфері.

Об'єкт у праві – це матеріальне або нематеріальне благо, з приводу якого між суб'єктами виникають регламентовані нормами права суспільні відносини в рамках яких реалізуються суб'єктивні права та юридичні обов'язки. При цьому необхідно відмітити, що об'єкт контролю та нагляду – це також об'єкт правовий, адже з приводу нього виникають суспільно-правові відносини та безпосередньо на нього спрямовано дію одного із видів юридично значимої діяльності. Проте існує одне важливе зауваження: щоб трансформуватись у об'єкт контролю чи нагляду, відповідне матеріальне або нематеріальне благо повинно відрізнитись додатковими ознаками.

Проаналізувавши теоретичний бік проблеми сутності об'єкту контролю та нагляду ми дійшли висновку, що дана категорія концентрує в собі такі важливі характеристики:

1) це соціально важливі матеріальні або нематеріальні чинники, які мають відповідати певним суспільним уявленням виражених у закріплених законодавством України стандартах та вимогах;

2) об'єкт контролю та нагляду зумовлює виникнення регламентованих нормами різних галузей права суспільно-правових відносин, які мають особливу значущість;

3) порушення прав та інтересів суб'єктів цих відносин несе значну шкоду та відповідний рівень суспільної небезпеки, що формує склад юридичного правопорушення;

4) об'єкти контролю та нагляду характеризуються високим ступенем формалізму, факт чого зумовлює їх пряме та точне закріплення і визначення у положеннях чинного законодавства нашої країни.

Фізична культура та спорт містять в своєму змісті вказані ознаки. Підтвердження можна знайти у тлумаченнях сутності обох категорій та їх особливостей. Так, згідно до словникових визначень термін «спорт» розкривається, як: 1) сукупність поглядів, заходів, засобів та діяльності, спрямованої на досягнення високих результатів у змаганнях на основі психофізичного тренування, на фізичну освіту та активний відпочинок людей у вільний час; 2) історично обумовлене явище, що становить специфічну, соціально організовану, таку, що схвалюється суспільством, регламентовану правилами галузь (яка включає в себе змагання, підготовку до них, систему відбору, реабілітації) співставлення фізичних та інтелектуальних здібностей та підготовленості окремої людини або команди спортсменів з метою досягнення спортивного результату; 3) фізичні вправи (гімнастика, атлетика, спортивні ігри, туризм і таке інше), які мають на меті розвиток і зміцнення організму; 4) заняття, яким дуже захоплюються, яке здійснюється із завзяттям і пристрастю; 5) сукупність поглядів, заходів і засобів спрямованих на досягнення значних результатів у змаганнях.

Відповідно до наукових визначень, спорт та фізична культура мають вагому соціальну цінність, адже: по-перше, зумовлюють виникнення відносин між багатьма індивідуальними та груповими суб'єктами; по-друге, впливають на духовний, моральний та фізичний розвиток суспільства та кожного окремого громадянина; по-третє, формують широку сферу суспільної організації та діяльності.

Окрім зазначених властивостей, спорт та фізична культура регламентовані Законом України «Про фізичну культуру і спорт». Відповідно до статті 1 Закону спорт визначено, як діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та інших підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них. Спорт має такі напрями: дитячий спорт, дитячо-юнацький спорт, резервний спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, спорт ветеранів фізичної культури і спорту, спорт ветеранів війни, олімпійський спорт, неолімпійський спорт, службово-прикладний та військово-прикладний спорт, спорт осіб з інвалідністю тощо. Згідно до іншої частини тієї ж статті, фізична культура – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація.

Згідно до вказаного вище Закону, фізична культура та спорт визначають окремий напрям державної політики. Стаття 4 документу з цього приводу наголошує: державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах: «1) визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави; 2) визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя; 3) визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави; 4) забезпечення гумані-

стичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності; 5) гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту; 6) забезпечення безпеки життя та здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом, учасників та глядачів спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів; сприяння безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом громадян різних вікових груп; 7) утвердження етичних та моральних цінностей фізичної культури і спорту; 8) створення умов для соціального та правового захисту громадян у сфері фізичної культури і спорту; 9) забезпечення підтримки громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості».

Отже, опрацювання законодавства України, нормами якого регульовано фізичну культуру і спорт, а також наукових джерел присвячених змісту та особливостям даних категорій, дало можливість побудувати висновок з приводу сутності останніх, як об'єктів контролю та нагляду, а саме:

1) спорт та фізична культура передбачають різноманітні форми суспільної діяльності та організації зумовлюючи тим самим виникнення правових відносин між великою кількістю індивідуальних суб'єктів та соціальних груп;

2) фізична культура та спорт мають високий ступінь суспільної користі. Окрім юридичної сторони вони несуть вагомий культурно-просвітницький вплив, адже передбачають моральне збагачення населення, психологічний, фізичний, соціальний і розумовий розвиток;

3) значимість фізичної культури та спорту вимагає формування та реалізації окремого напрямку державної політики. Її засади та цілі закріплено на найвищому, законодавчому рівні нашої держави, а реалізацію покладено на спеціально уповноважену систему органів державної влади;

4) правовий статус суб'єктів фізичної культури та спорту детально обґрунтовано та регульовано окремим, спеціально призначеним нормативно-правовим актом – Законом України «Про фізичну культуру і спорт»;

5) сфера фізичної культури та спорту передбачає реалізацію громадянами нашої держави великої групи гарантованих Конституцією та законодавством України прав та інтересів, захист та охорона яких мають забезпечуватись державою за рахунок всіх доступних інструментів, у тому числі контролю та нагляду.